

UN ESTUDI SOBRE EL SALARI
MÍNIM EN L'OCUPABILITAT I LA
MOBILITAT. EL CAS DE LA UNIÓ
EUROPEA

Xavier Vergara Ruiz

This collection, produced by the **Institut d'Estudis Europeus (UAB)**, includes a selection of research by students of the Official Master's degree in European Integration and PhD students.

Coordinator: Dra. Cristina Blasi Casagran (Cristina.Blasi@uab.cat)

Edition: European Documentation Center (UAB).

Institut d'Estudis Europeus
Universitat Autònoma de Barcelona
Edifici E1
08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel.: +34 93 581 16 81
institutestudiseuropeus.uab.cat/

© Institut d'Estudis Europeus (UAB), 2022.
Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0

Xavier Vergara Ruiz
Student of the Official Master's Degree in European Integration
Faculty of Law
xavier-vergara-ruiz@tutanota.com
November 2022

UN ESTUDI SOBRE EL SALARI MÍNIM EN L'OCUPABILITAT I LA MOBILITAT. EL CAS DE LA UNIÓ EUROPEA

Resum

Aquest article tracta els temes relacionats amb el mercat laboral. L'estudi es basa en l'anàlisi del salari mínim, l'ocupabilitat i la mobilitat a la UE durant el segle XXI. La investigació s'enfoca a identificar possibles alternatives i mètodes matemàtics a la situació plantejada i els diferents models que hi ha.

Resumen

Este artículo se detiene en los temas relacionados con el mercado laboral. El estudio se basa en el análisis del salario mínimo, la empleabilidad y la movilidad en la UE durante el siglo XXI. La investigación se enfoca en identificar posibles alternativas y métodos matemáticos a la situación planteada y los diferentes modelos presentes.

Abstract

This paper dwells on the issues related to the labor market. The study is based on the analysis of the minimum wage, employability and mobility in the EU in the 21st century. The investigation is focused on identifying possible alternatives and mathematical methods to the given situation and its different models.

Paraules clau: Salari mínim; Ocupabilitat; Mobilitat; Unió Europea; Inflació; Immigració.

Palabras clave: Salario mínimo; Empleabilidad; Movilidad; Unión Europea; Inflación; Inmigración.

Keywords: Minimum wage; Employability; Mobility; European Union; Inflation; Immigration.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	5
2. EL SALARI MÍNIM	5
3. L'OCUPABILITAT	9
4. LA MOBILITAT.....	11
5. DIFERENTS MODELS	15
6. EINES QUE PROPORCIONA LA UNIÓ EUROPEA	15
7. TEORIES ECONÒMIQUES	16
8. CONCLUSIONS.....	17
9. REFERÈNCIES	18

1. INTRODUCCIÓ

La crisi econòmica del 2008, la sanitària del 2020 i la bèl·lica del 2022 han provocat un seguit de danys en un sistema que aparentment era intocable i efectiu (especialment per a les generacions que van néixer *a posteriori* dels conflictes bèl·lics de mitjans de segle passat), però que actualment es troba en tela de judici per motius com la manca d'estabilitat laboral (especialment pels joves), que es tradueix en escasses garanties de cara al futur. És per això que el següent estudi exposa un conjunt de qüestions relacionades amb aquesta qüestió.

D'entrada, es creu escaient tractar el salari mínim, l'ocupabilitat i la mobilitat en una òptica de la Unió Europea. Addicionalment, també serà tractada la inflació, les principals característiques dels diferents models que existeixen dins de la Unió Europea i, finalment, seran descrites un seguit de possibles alternatives i eines matemàtiques.

Aquest estudi pot ser d'interès per a països que volen entrar a la Unió Europea i no tenen massa clar cap a on podrien enfocar els seus plantejaments socioeconòmics, basant-se en els resultats obtinguts de diversos Estats membres amb característiques properes (com la dimensió o la xifra d'habitants).

L'estudi vol tractar de resoldre un seguit de qüestions: És beneficiós un salari mínim?; Cal afavorir o obstaculitzar la lliure circulació de persones?; És sempre perjudicant la presència d'inflació?; Hi ha una correlació negativa entre el salari mínim respecte l'ocupabilitat i la mobilitat?.

1. EL SALARI MÍNIM

És la quantitat mínima legal que s'estima necessària per poder cobrir les necessitats bàsiques de qualsevol humà, com són l'alimentació i l'habitatge. Malgrat això, hi ha diversitat d'opinions, ja que sovint pot generar més danys que beneficis.

Singularment, es creu que l'increment de les rendes més baixes (generant major consum, ocupació, competència empresarial i diversitat en la cistella de la compra i una menor necessitat d'implementar polítiques fiscals distributives) únicament seria a curt termini fruit d'una il·lusió monetària (l'increment generalitzat dels preus pot generar un efecte espiral, *ergo* major cost de vida).

La Unió Europea creu que el salari mínim pot protegir els drets socials i reduir problemes com el *dumping* social i la desigualtat de gènere. Tot i que matisa que cal ser conservador en aquells països on s'ha apostat tradicionalment per un diàleg sindical i, a l'hora de voler uniformitzar la mateixa quantitat en tots els països, podria perjudicar aquells que disposin dels salaris més reduïts. S'estima que les diferències salarials mínimes dels països amb la quantia més elevada respecte dels de la quantia més reduïda és d'una tercera part, mentre que les diferències productives és de dues terceres parts.

Casualment, el 66 % és el percentatge que es creu que pot servir per saber el salari mínim òptim (el 2018 un de cada deu treballadors de la Unió Europea van rebre un salari anual inferior a aquest percentatge, sofrint un increment d'un 1 % en una dècada).¹

Les diferències salarials mínimes esmentades poden ser agrupades de diverses maneres. Singularment, es creu adient destacar un primer grup, en què no està pròpiament regulada una xifra en concret (grup format per Dinamarca, Xipre, Itàlia, Àustria, Finlàndia i Suècia), un segon en què la xifra és superior als 1 000 euros mensuals (format per un conjunt de països com per exemple Alemanya i Luxemburg) i finalment un grup en què la xifra és inferior (format per un conjunt de països com per exemple Letònia i Bulgària). Val a dir, que en tots els països en què és present una quantia mínima, la xifra ha anat creixent al llarg dels anys (amb l'excepció de Grècia, que a partir de 2012 va haver de reduir la seva tendència a l'alça i no ha estat capaç de remuntar de nou).²

Tractant de dissenyar una línia temporal en el passat, convé estacar que fins fa set anys no hi havia una quantia mínima regulada a Alemanya i que a Espanya era un 50 % inferior a l'actual. Tractant de fer una visualització de les darreres dues dècades, és adient ressaltar que Luxemburg ha estat el país amb la xifra més elevada cada any, mentre que Romania i Bulgària les més reduïdes. En el concret marc temporal d'ençà que va arribar la pandèmia, Hongria ha estat capaç d'incrementar la seva xifra en una cinquena part.

Pel que fa a les opinions mostrades pels diferents Estats membres, es creu adient destacar-ne de favorables com va ser el cas d'Espanya (singularment, una de les seves comunitats autònomes -la catalana- va implementar un salari mínim basant-se en el 60 %

¹ Lecerf, M. & Rittelver, Y.-S. (2020), Fair minimum wages in the EU, European Parliamentary Research Service, PE 659.306

² Ibid

del salari mitjà d'aquella comunitat autònoma), la francesa (al·legant que no té efectes perjudicials en l'ocupabilitat), la txeca i la irlandesa (les dues estimant que la presència d'un salari mínim permetria uniformitzar les diferents masses salarials), mentre que d'altres polítiques om la finlandesa, es van mostrar desfavorables (apostant pel seu tradicional sistema de negociació col·lectiva).³

Darrerament, s'han realitzat tota índole de polítiques com a Alemanya que el 2015 va implementar un salari mínim. Es creu que va ser el causant de l'acomiadament de molts treballadors de petites empreses (reubicats en grans empreses i provocant un increment en despeses de desplaçament).⁴ Així com a Espanya, que el 2019 va optar per incrementar el salari mínim (en una cinquena part). Es creu que va provocar la supressió del 50 % de llocs de feina que disposaven d'un salari inferior al nou (estimat a partir de la diferència observada entre la supressió dels llocs de feina que passaven a ser il·legals i les noves contractacions en el rang percentil mínim legal).⁵

Tanmateix, la inflació és aquell fenomen que succeeix quan pugen els preus d'aquells productes representatius que conformen una cistella bàsica. Si aquest efecte s'allarga (si bé és cert que el govern recaptarà més degut a major consum) farà créixer la necessitat d'imprimir més bitllets i reduirà les expectatives laborals (que es negaran a acceptar depèn quins salaris i a voler desplaçar-se) implicant un dèficit a llarg termini (aquest efecte es coneix com a inflació monetària).⁶

En el cas de la Unió Europea, era del 7,8 % durant el març del 2022. Això no ha estat sempre així. Singularment, ha estat present una xifra de signe negatiu (durant els tres primers mesos del 2015, el febrer, abril i maig del 2016), alhora d'una compresa entre'l 1 i l'1,9 % (el desembre de 2016, els mesos de gener, març, i de maig fins a desembre del 2017, durant el primer quadrimestre i el desembre del 2018, tot el 2019 complet, el primer trimestre del 2020 i 2021) i una xifra superior al 2 % (de juny a octubre del 2018 i des del

³ Ibid

⁴ Dustmann, C.; Lindner, A.; Schönberg, U.; Umkehrer, M.; Philipp vom Berge, P. (2022) "Reallocation Effects of the Minimum Wage", The Quarterly Journal of Economics, Vol. 137, Núm. 1, pgs. 267–328. DOI: <https://doi.org/10.1093/qje/qjab028>

⁵ 'Los efectos del salario mínimo interprofesional en el empleo nueva evidencia para España' (Banco de España, 2021). (Últim accés: 6 maig 2022). Accessible en <https://www.bde.es/f/webbde/SES/Secciones/Publicaciones/PublicacionesSeriadas/DocumentosOcasional/es/21/Fich/do21113.pdf>

⁶ '¿Por qué existe la inflación?' (Sala-Martin, X., 2017). (Últim accés: 05 febrer 2022). Accessible a https://youtu.be/TnKbGm6_qi0/

segon trimestre del 2020, en augment fins a l'actualitat). Val a dir que, durant aquest 2022, ha estat present una inflació molt superior al 10 % a Lituània, Estònia, República Txeca i de manera menys accentuada als Països Baixos, Letònia, Bulgària, Polònia i Espanya (aquest darrer país amb 9,8 %, que ha estat la més elevada dels seus darrers 35 anys). D'altra banda, les xifres menors al 6 % han estat presents a Finlàndia, Portugal, França i Malta.⁷

Aquests increments es poden explicar pels increments en l'alimentació bàsica d'un 1,4 % (com també en l'alcohol i el tabac). D'altra banda, sectors aliens a l'energia i el centrat en els serveis han estat més constants i discrets, ja que no s'ha arribat al 4 %. Tot i això, la rellevància del sector serveis va implicar que durant el darrer mes d'abril fos on anés a parar el 42 % de la despesa total de les llars (seguit per una cinquena part per la despesa que es va haver de desemborsar cada família en béns industrials no energètics, degut a la dependència del subministrament rus en economies com l'alemanya).⁸

Val a destacar que la presència d'inflació a Espanya durant els darrers anys (sumat a la notòria presència del sector públic i una marginació del privat industrial i agrícola i dipositant totes les esperances en el sector financer i turístic) va provocar una devaluació salarial l'any 2008 (arrossegat i accentuat amb els anys però maquillant la creació de riquesa gràcies a la injecció de diners i la reducció dels tipus d'interès des de Brussel·les). I el 2019 es va optar per incrementar el salari mínim en una cinquena part (amb posteriors increments), provocant que a finals del 2021 la taxa d'inflació fos del 5,6 % (mentre que les revaloracions salarials nominals es trobaven a l'1,5 %, implicant una pèrdua del 3,8 % de poder adquisitiu del salari real).⁹

⁷ 'HICP - monthly data annual rate of change' (Eurostat, 2022). Accessible en https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/PRC_HICP_MANR__custom_118059/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=45a0a8c6-966f-43c6-9d30-9edb61e4af3b%2F (Últim accés: 7 maig 2022).

⁸ 'Inflation in the euro area' (Eurostat, 2022). Últim accés: 07 maig 2022). Accessible en https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Inflation_in_the_euro_area#Main_components_of_inflation

⁹ 'Los trabajadores españoles sufrirán en 2021 el mayor recorte salarial de los últimos 20 años' (Rallo, J., 2022). Accessible a https://youtu.be/kvi4nbV_NXU (Últim accés: 25 abril 2022).

2. L'OCUPABILITAT

La Unió Europea disposa d'una ocupabilitat propera al 73 %, traduït en cent noranta-un milions i mig de treballadors (la voldria superior al 75 %).¹⁰

Fent una segregació per sexes, s'observa que el darrer lustre ha estat liderat pel sexe masculí, tot i que la presència femenina ha anat en augment els darrers 15 anys (concretament ho ha fet en un 8,1 %), gràcies a països com Suècia (on vuit de cada deu dones en edat laboral treballen i hi representen el 50 % de la força laboral). Convé destacar que la presència femenina va ser superior a la masculina a Letònia i Lituània durant l'inici de la crisi del 2008, no obstant la bretxa actual encara és present (d'un 11,3 % aproximadament, escurçant-ne un 5 % respecte a 2005), ja que a certs països com Grècia (la meitat de les dones en edat laboral, no treballen) o Hongria (oferint una bretxa del 45 %) la disparitat és molt accentuada.¹¹

Pel que fa a la segregació en funció de les edats, val a dir que el col·lectiu jove (fins als 24 anys) ha sofert una reducció de l'1,8 % durant els darrers 15 anys (perdent tres milions i mig pel camí), amb certa heterogeneïtat però, (a Grècia per exemple aquesta xifra va ser molt majúscula mentre que per exemple a Hongria no va ser tan accentuada), implicant una contracció del percentatge de la força laboral total del 10 al 7,6 %. Tanmateix, el col·lectiu adult ha sofert una contracció durant els darrers 15 anys del 79,1 al 73,8 % (implicant una pèrdua de més d'un milió de treballadors; concretament durant els primers mesos de la pandèmia va implicar una contracció del 0,7 %). Pel que fa al col·lectiu sènior (de 55 anys fins a l'edat de jubilació) ha passat a disposar d'una ocupabilitat del 40 al 60 % els darrers quinze anys (implicant un increment de vora 17 milions de treballadors, una dilatació de vuit punts pel que fa al percentatge de presència de treballadors sèniors en la força laboral total de 10,9 % a 18,7 % i amb un increment del 0,5 % durant els primers mesos de la pandèmia).¹²

Seguidament, és el torn de realitzar una segregació a partir de la formació adquirida. Durant el 2020, l'ocupabilitat per als que disposaven de formació universitària

¹⁰ 'Employment - annual statistics' (Eurostat, 2022). (Últim accés: 25 abril 2022).
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_-_annual_statistics#employment_down_compared_to_2019

¹¹ Ibid

¹² Ibid

era del 80 %, mentre que per als graduats en batxillerat era del 72 % i per als graduats en ensenyament bàsic obligatori era del 55 %. Pel que fa al ritme de creixement d'aquests grups, el que va disposar de la menor formació va ser el que va créixer més lentament els darrers quinze anys (0,6 % anual), mentre que els que disposaven de formació en Batxillerat o superior va ser més notori (4 % anual).¹³

Tractant d'elaborar una segregació temporal, es creu adient destacar que durant els primers mesos de 2021 va ser present una contracció del 0,7 % respecte dels primers mesos de 2020, en què no hi havia pandèmia (no de manera homogènia, ja que països com Suècia encara disposaven d'una favorable ocupabilitat, mentre que d'altres, com Grècia, no arribava ni al 60 % i l'atur d'Espanya va créixer un 2 % durant l'any 2020). No obstant això, tractant d'allunyar-nos del context COVID-19 i intentant traçar un diagnòstic més dilatat en el temps, val a dir que l'ocupabilitat de la darrera dècada ha viscut un increment del 5,6 % (alimentat per increments anuals de l'1 % de 2010 a 2018, seguit per un 0,7 % negatiu i positiu entre 2019 i 2020).¹⁴

Pel que fa als interessos d'Espanya, val a destacar que l'ocupabilitat no ha estat en cap moment per sota dels 17,63 milions (destacables els 18,3 milions de 2016 i 19,78 milions de 2019, alhora d'un retrocés a 19,2 milions el 2020, remuntant però el 2021 i 2022 amb 19,57 milions i 19,84 milions) i la xifra d'atur més accentuada va ser durant el primer quadrimestre del 2013, en què es va fregar el 27 %.¹⁵

Una altra qüestió a destacar és que l'únic país que durant la darrera dècada no ha presentat clars símptomes de progressió ha estat Grècia (previsiblement pel cost a pagar imposat per la Troica com a moneda de canvi per haver pogut entrar a la Unió Europea sense disposar en el seu moment de les condicions òptimes per a fer-ho i Goldman Sachs en va haver de maquillar els dèficits).¹⁶

La crisi econòmica del 2008 va afectar molt al col·lectiu jove o el que disposava d'escassa formació i el sènior o qualificat no va rebre tant càstig. Amb certs matisos, ja que els països que depenien més del seu mercat interior -és a dir, de l'individualitzat de

¹³ Ibid

¹⁴ Ibid

¹⁵ Ibid

¹⁶ 'Mario Conde da un discurso en contra del euro', (Conde, M., 2015). Accessible <https://youtu.be/GFsFEIJg7hY> (Últim accés: 02 desembre 2021).

cada país- (com Espanya en el turisme i la construcció) van haver de reduir els salaris per frenar la pèrdua de competitivitat (provocant un atur cíclic i estructural) i els que tenien una sòlida dependència de l'exterior, oferien costos d'acomiadament moderats i van optar per reduir jornada i no pas salari, van poder reorientar millor la situació (aquestes singularitats i d'altres com reduccions impositives a les remuneracions més baixes i PIME i incentivar a la contractació sènior van ser presents a Alemanya).¹⁷

3. LA MOBILITAT

La ciutadania de la UE va poder obtenir la llibertat de què disposa actualment, gràcies al fet que va deixar d'estar condicionada a la justificació laboral (Tractat de Maastricht de 1992) i a la possibilitat de poder desplaçar-se sense cap mena d'explicació i amb familiars (Tractat d'Amsterdam de 1997), engendrant el conegut Espai Schengen. A partir de llavors, per a qualsevol estada en un Estat membre diferent seria necessari únicament un document nacional d'identitat (i per estades superiors, acreditar feina o patrimoni econòmic, però pel simple fet de poder abastir les necessitats sanitàries que puguin ocórrer). Així mateix, es va decidir que en cas d'estar vivint més de 5 anys en un Estat membre es podria obtenir el permís de residència permanent^{18 19}.

Pel que fa a la immigració, es trobava al voltant del 12 % dels 513.5 milions de ciutadans que tenia la Unió Europea fa quatre anys (55,9 milions es trobaven en un país aliè al seu nadiu país), implicant un individualitzat nou flux durant els dotze mesos del 2018 de 3,5 milions i mig de persones (la meitat tenia menys de 30 anys) dels quals 1,4 milions eren ciutadans de la Unió Europea desplaçant-se a un altre Estat membre, mentre que 2,1 eren persones alienes a la Unió Europea. Els països que van absorbir més quantia d'immigració durant 2018 van ser Alemanya, Espanya i França, i en proporció a la seva població total, van ser Malta i Luxemburg (només cinc Estats membres van rebre més immigració originària de la Unió Europea que aliena a ella). Val a dir que en els cinc anys

¹⁷ Costa Campi, Maria Teresa; Garrido, Antoni; Parellada, Martí; Sanromà, Esteve *Economia europea: crecimiento, competitividad y mercados*. Alianza, Madrid, 2016

¹⁸ 'La libre circulación de personas' (Marzocchi, O., 2022). (Últim accés: 25 abril 2022). Accessible en: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/es/sheet/147/la-libre-circulacion-de-personas>

¹⁹ Les xifres mostrades a continuació disposen de data més recent l'any 2018.

previs a 2018, la xifra immigratòria interanual anava en augment constant (es va passar de 3,4 milions a 4,5 milions, amb un màxim de 4,7 el 2015 i un decreixement del 8 % el 2016), traduït en un increment interanual mitjà de l'1,3 % (no va ser el cas de països com Hongria). Aquests heterogenis fluxos van implicar que mentre que Luxemburg disposava d'un 47 % de població immigrant, a Polònia era inferior al 2 %. Pel que fa a la immigració entre Estats membres, es creu que hi havia 13,3 milions de ciutadans de la Unió Europea en un Estat membre aliè al seu -sobretot de països originaris com Romania i Portugal (a Luxemburg aquest tipus d'immigració va representar ser el seu 93 % d'immigració total)- . Mentre que 21,8 milions de persones que es trobaven a la Unió Europea el 2018 eren immigrants d'un país aliè a la Unió Europea (a Letònia i Estònia hi representava el seu 14 % de població total i a Eslovènia era el seu 73 % d'immigració). Una altra qüestió rellevant és la diferència entre immigració de la Unió Europea i aliena a ella (mentre que a Espanya el signe de l'equació era negatiu, arribant al 78 %, a Luxemburg era notòriament positiu.²⁰

L'emigració va suposar un flux de tres milions (1,1 milions va ser entre Estats membres, implicant un creixement del 7 % en cinc anys) i segregat en termes percentuals, va suposar que la meitat era ciutadania de la Unió Europea que va optar per sortir a l'exterior de la Unió Europea, un 20 % era ciutadania aliena a la Unió i que també la va abandonar i un 25 % era ciutadania de la Unió Europea traslladant-se a un altre Estat membre. Els majors protagonistes pel que fa a l'emigració van ser països com Luxemburg (en termes proporcionals va ser l'Estat membre que més emigració que va anar a un altre estat membre, va perdre, alhora va ser l'Estat membre amb la proporció més elevada d'immigració respecte a la població total) i Malta (va ser el país amb més emigració de ciutadans aliens a la Unió Europea i que van marxar de la Unió Europea, amb un 70% del total d'emigració que va oferir). Pel que fa al saldo migratori, únicament va ser negatiu a set països (Bulgària, Hongria, Letònia, Lituània, Polònia, Romania i Dinamarca).²¹

Durant 2018 es van concedir unes sis-centes dues mil nacionalitats (únicament el 13 % va ser per a ciutadans de la Unió Europea), sobretot de països com Itàlia i França (tot i que Espanya i Portugal d'una banda, i Grècia i Suècia d'altre, van ser els països on

²⁰ 'People on the move – statistics on mobility in Europe' (Eurostat, 2020). Accessible en <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/eumove/index.html?lang=en/>

²¹ Ibid

va estar present una variació interanual més pronunciada, positiva i negativa respectivament). Convé destacar que de 2008 a 2012 fluctuaven al voltant de les 700.000 anuals, arribant a un màxim de 770.000 el 2013, retrocedint l'any següent, però remuntant el 2015, permeten arribar al 2016 a 885.000, tot i que va frenar de nou el 2017 i únicament es va arribar a les 672.000 el 2018. El col·lectiu de la Unió Europea més beneficiat per aquest tipus de concessió va ser el romanès (focalitzant-se a Itàlia i Alemanya) i el polonès, mentre que Luxemburg va ser el que més va optar per concedir a ciutadans de la Unió Europea —que no pas de fora de la Unió Europea— (sobretot a portuguesos, francesos i belgues), seguit de Polònia (sobretot al col·lectiu romanès). Pel que fa al percentatge de nacionalitats concedides entre la població resident no nacional, va ser Suècia que va oferir la xifra més elevada (7,2 %), mentre que les concessions a ciutadans aliens a la Unió Europea van ser focalitzades en el col·lectiu marroquí (absorbint-ne el 10 % del total de concessions que es van concedir) i l'albanès (focalitzat a Grècia i Itàlia).²²

Els permisos de residència van viure un increment de 2008 a 2017, amb fluctuacions accentuades, però inferiors als 2 milions anuals. No obstant el 2018 es va arribar als 2,7 milions (una tercera part es van sol·licitar per qüestions familiars, una altra tercera part per motius laborals, un 15% per motius acadèmics i un 19% per protecció internacional). Gràcies a països com Alemanya (el 7 % del seu total va ser pel col·lectiu albanès, col·lectiu que va rebre el 97% del total dels seus permisos d'Itàlia i Grècia) i Itàlia, alhora Alemanya i Itàlia van centrar les concessions al col·lectiu marroquí (Alemanya va canalitzar el 10 % de concessions que aquest col·lectiu va rebre alhora que aquest col·lectiu va acaparar el 77 % de permisos que va concedir Polònia), alhora el col·lectiu sirià (canalitzat bàsicament a Alemanya, com també va canalitzar el 60 % dels permisos totals que va rebre el col·lectiu turc), bielorús, marroquí i ucraïnès (suposant aquest darrer un 20 % del total de permisos concedits el 2018) van ser els més beneficiats per aquest tipus de permís.²³

Les fluctuacions derivades de contractacions laborals van representar ser el motiu del 60 % de la població no originària de la Unió Europea que hi va arribar durant el 2018 (només Romania i Eslovàquia van optar per contractar més treballadors de fora de la Unió Europea que de dins d'ella). Així i tot, de manera dispersa, mentre a Grècia el 40 % dels

²² Ibid

²³ Ibid

seus treballadors no eren nadius grecs, a Suècia únicament ho era un 15 %, a Lituània el 95 % dels treballadors eren o bé lituans o bé d'un altre Estat membre i a la República Txeca, menys d'una cinquena part de la població que tenien que no era originària de cap Estat membre, es trobava sense feina. Tot això es tradueix en el fet que només el 8 % de la mà d'obra que disposava la Unió Europea el 2018 estava format per treballadors que no eren nadius del país al qual estaven desenvolupant la seva tasca laboral (la meitat era d'un altre Estat membre i l'altra meitat, d'un país que no formava part de la Unió Europea), d'altra banda, la meitat de treballadors de la Unió Europea que es trobaven treballant en un altre Estat membre, ho estaven fent o bé a Xipre o a Luxemburg, mentre que els països amb el percentatge més gran de mà d'obra que no provenia de cap Estat membre respecte la mà d'obra total van ser Estònia i Malta, en termes proporcionals.²⁴

Segregant la mobilitat d'acord amb l'ocupabilitat, val a dir que Luxemburg (Estat membre on hi havia més treballadors del sector serveis provinents d'un altre Estat membre i on el 60 % del sector industrial estava format per treballadors d'altres Estats membres), Estònia (país on hi havia més treballadors en el sector servei, provinents de fora de la Unió Europea i on una cinquena part dels seus treballadors del sector industrial, no eren originaris de la Unió Europea), Xipre (país on hi havia major percentatge de treballadors d'un altre Estat membre treballant en el sector agrícola) i Espanya (país on hi havia major percentatge de treballadors no originaris de la Unió Europea treballant en el sector agrícola, respecte del total de mà d'obra d'aquest sector) van ser els més destacats. La facilitat de desplaçament va permetre que prop més de 1,3 milions de treballadors es desplaressin diàriament en zones limítrofes (com el cas dels transportistes). En concret, s'estima que uns 125.000 polonesos es van desplaçar a Alemanya (33 % relacionat amb el sector de la construcció), mentre que 88.000 francesos i 52.000 alemanys ho van fer a Luxemburg (20 % dels francesos i 10 % dels alemanys, per qüestions industrials), alhora uns 48.000 eslovacs a Àustria (una de cada dues eslovaques que s'hi trobaven, treballaven al sector sanitari) i 46.000 francesos a Bèlgica.²⁵

²⁴ Ibid

²⁵ Ibid

4. DIFERENTS MODELS

Les singularitats de cadascun dels Estats membres han permès realitzar un agrupament en diferents models; un nòrdic (Suècia, Finlàndia, Dinamarca i els Països Baixos) amb una elevada protecció social i carrega fiscal (especialment en la renda del treball), minúscula protecció laboral, cost d'acomiadament i prestació d'atur moderat i notòria despesa en polítiques actives de feina i una afiliació sindical elevada, permetent-li disposar de la taxa d'ocupabilitat i atur més sana; un d'anglosaxó (Irlanda) caracteritzat per una relativa elevada prestació d'atur, una minúscula pressió fiscal en les rendes del treball, una reduïda despesa en polítiques actives i una descentralitzada negociació col·lectiva, permetent-li ser el model amb la menor contractació temporal; un continental (Àustria, Bèlgica, Alemanya, Luxemburg i França), caracteritzat per una elevada protecció social, prestació d'atur despesa en polítiques actives i carrega en la renda del treball, però amb una minúscula afiliació sindical i amb unes xifres d'atur no especialment bones; i, finalment, el mediterrani (Grècia, Portugal, Espanya i Itàlia), caracteritzat per una elevada protecció social i carrega fiscal en les rendes del treball, però amb una reduïda prestació d'atur, despesa en polítiques actives i afiliació sindical, evocant-la a ser el model amb la menor taxa d'ocupabilitat i la més elevada contractació temporal i proporció de persones a l'atur.²⁶

5. EINES QUE PROPORCIONA LA UNIÓ EUROPEA

En el cas que la Unió Europea vulgui disposar d'un major rol en les qüestions mundials pot implementar una devaluació (reduir els preus de la producció produïda dins d'ella, respecte de la competència). Podria ser convencionalment (reduint el valor de l'euro), internament (reduint els salaris) o tributàriament (incrementant l'IVA i reduint les cotitzacions socials).²⁷ Una altra manera podria ser imitant la motxilla austríaca, en què el

²⁶ Sapir, A. (2006). "Globalization and the Reform of European Social Models", *Journal of Common Market Studies*, Vol. 44, Núm. 2, pàgs. 369-390. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1468-5965.2006.00627.x>

²⁷ '¿Qué es una devaluación fiscal?' (Sala-Martin, X., 2012) (Últim accés: 7 maig 2022). Accessible a <https://youtu.be/tHTZTBFvCmk>

treballador emmagatzema els drets de jubilació i liquidacions i a l'hora de la jubilació es rep en la seva integritat (inclús en cas de defunció).

6. TEORIES ECONÒMIQUES

La Unió Europea, per tal d'apreciar cap a on tendirà el mercat laboral, disposa d'un seguit d'eines empíriques (basades en fórmules matemàtiques) que es creu adient destacar, donat que disposen de relació amb les qüestions tractades.

La presència d'un salari mínim va estar tímidament tractada per Simon Kuznets (va estimar la correlació que hi havia entre les diferències salarials i la prosperitat econòmica), Corrado Gini (aquestes desigualtats les va contextualitzar en un interval 0-1), Arthur Laffer (va estimar que era compatible incrementar el recapte fiscal i reduir la pressió fiscal en les rendes del treball, com pot ser en el salari mínim) i David Ricardo (creia que si el salari mínim tenia una elevada tributació, podia provocar que el treballador posposés el seu consum al futur).

Així mateix, la mobilitat va ser motiu d'estudi de Warren Diamond i Philip Dybvig (la manca d'estabilitat en una economia pot provocar una massiva fugida de treballadors i dels seus comptes corrents bancaris, una situació que els bancs no estan capacitats per afrontar i que pot esdevenir en un pànic bancari).

I finalment, l'ocupabilitat va ser interès d'estudi per a William Beveridge (va estimar la taxa d'atur i el nombre de places vacants sense cobrir, respecte del total de llocs de feina) i William Phillips hi va tenir en compte la inflació (va estimar una relació inversa entre la inflació i la taxa d'atur, per culpa de la il·lusió monetària es genera en el salari nominal a curt termini).

7. CONCLUSIONS

Es creu que la presència d'un salari mínim pot no (necessàriament) perjudicar, sempre que es disposi d'una ocupabilitat prèvia que ofereixi unes taxes d'atur reduïdes (cas d'Alemanya), altrament podria obstaculitzar la creació de feina (cas d'Espanya).

En relació amb si cal facilitar o obstaculitzar la lliure circulació de persones (tot i que cal tenir en compte certes qüestions, com la poca estabilitat en què arriben molts treballadors, permetent a les empreses oferir salaris a la baixa), es creu que no hi ha cap apreciable problema en què es faciliti la lliure circulació de persones, ja que aquells països que no posen traves (cas de Luxemburg) no s'han vist perjudicats.

Pel que fa a si la presència d'inflació pot ser perjudicial, tot i que no s'han trobat evidències d'una significativa correlació, sí que és aconsellable que es trobi en discretes xifres (sí que s'ha apreciat com països amb un envejable mercat laboral, com Finlàndia, disposaven d'una minúscula inflació, d'altres amb mercats laborals en transició i necessitat de millores, com Letònia, la tenia elevada).

Tractant de respondre a si hi ha efecte negatiu del salari mínim en l'ocupabilitat i mobilitat, és adient afirmar que tot i que no s'ha trobat una evidència clara que la seva presència ocasioni atur (cas de Luxemburg), ni que la seva absència sigui sinònim d'alta ocupabilitat (cas d'Itàlia), sí que es creu que la seva presència no ha d'estar condicionada als interessos plebiscitaris (certs partits polítics opten per pujar-lo per rebre suport popular), sinó en abraçar un diàleg entre empresari i treballador (cas dels països nòrdics), condicionat a constants revisions (tenint en compte el cost de vida d'aquella zona geogràfica).

8. REFERÈNCIES

Monografies

Costa Campi, Maria Teresa; Garrido, Antoni; Parellada, Martí; Sanromà, Esteve
Economia europea: crecimiento, competitividad y mercados. Alianza, Madrid,
2016

Articles de revistes acadèmiques

Dustmann, C.; Lindner, A.; Schönberg, U.; Umkehrer, M.; Philipp vom Berge, P. (2022)
“Reallocation Effects of the Minimum Wage”, The Quarterly Journal of
Economics, Vol. 137, Núm. 1, pgs. 267–328. DOI:
<https://doi.org/10.1093/qje/qjab028>

Lecerf, M. & Ritteler, Y.-S. (2020), Fair minimum wages in the EU, European
Parliamentary Research Service, PE 659.306

Sapir, A. (2006). “Globalization and the Reform of European Social Models”, Journal of
Common Market Studies, Vol. 44, Núm. 2, pàgs. 369-390. DOI:
<https://doi.org/10.1111/j.1468-5965.2006.00627.x>

Continguts de pàgines web

‘Employment - annual statistics’ (Eurostat, 2022). (Últim accés: 25 abril 2022).
[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_-
_annual_statistics#employment_down_compared_to_2019](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_-_annual_statistics#employment_down_compared_to_2019)

‘HICP - monthly data annual rate of change’ (Eurostat, 2022). Accessible en
[https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/PRC_HICP_MANR__custom_11
8059/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=45a0a8c6-966f-43c6-9d30-
9edb61e4af3b%2F](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/PRC_HICP_MANR__custom_118059/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=45a0a8c6-966f-43c6-9d30-9edb61e4af3b%2F) (Últim accés: 07 maig 2022).

‘Inflation in the euro area’(Eurostat, 2022).Últim accés: 07 maig 2022). Accessible en
[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-
explained/index.php?title=Inflation_in_the_euro_area#Main_components_of_inf
lation](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Inflation_in_the_euro_area#Main_components_of_inflation)

- ‘La libre circulación de personas’ (Marzocchi, O., 2022). (Últim accés: 25 abril 2022). Accessible en <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/es/sheet/147/la-libre-circulacion-de-personas> (Últim accés: 04 novembre 2021).
- ‘Los efectos del salario minimo interprofessional en el empleo nueva evidencia para España’ (Banco de España, 2021). (Últim accés: 06 mayo 2022). Accessible en <https://www.bde.es/f/webbde/SES/Secciones/Publicaciones/PublicacionesSerias/DocumentosOcasionales/21/Fich/do2113.pdf>
- ‘Los trabajadores españoles sufrirán en 2021 el mayor recorte salarial de los últimos 20 años’ (Rallo, J., 2022). Accesible a https://youtu.be/kvi4nbV_NXU (Últim accés: 25 abril 2022).
- ‘Mario Conde da un discurso en contra del euro’, (Conde, M., 2015). Accessible <https://youtu.be/GFsFEIJg7hY>
- ‘People on the move – statistics on mobility in Europe’ (Eurostat, 2020). Accessible en <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/eumove/index.html?lang=en/>
- ‘¿Por qué existe la inflación?’ (Sala-Martin, X., 2017). (Últim accés: 05 febrer 2022). Accessible a https://youtu.be/TnKbGm6_qi0/
- ‘¿Qué es una devaluación fiscal?’ (Sala-Martin, X., 2012) (Últim accés: 07 maig 2022). Accessible a <https://youtu.be/tHTZTBFvCmk>

